

LBRIS

We know
books

JOHN
LE

CARRÉ

RĂZBOIUL
SPIONILOR

Traducere din limba engleză și note
ANDREEA NĂSTASE

LITERA
București

1

Zăpada acoperea aerodromul.

Venise din nord, prin pâclă, adusă de vântul nopții, mirosind a mare. Avea să rămână acolo toată iarna, într-un strat subțire pe pământul cenușiu, un praf înghețat și fin; nu dezghețându-se și înghețând, ci static, ca un an fără anotimpuri. Pâcla schimbătoare, ca fumul războiului, avea să plutească deasupra, înghițind acum un hangar, acum cabina radarului, acum mașinăriile; avea să le elibereze una câte una, golite de culoare, stârvuri negre pe fundalul unui deșert alb.

Era o scenă fără adâncime, fără relief și fără umbre. Pământul era una cu cerul; siluetele și clădirile erau înțepenite în ger precum cadavrele într-un sloi de gheață.

Dincolo de aerodrom nu era nimic; nici o casă, nici un deal, nici un drum; nici măcar un gard sau un copac; doar cerul apăsând dunele, ceața curgătoare ce se ridica de pe țărmul noroios al Balticii. Undeva în interiorul uscatului se aflau munții.

Un grup de copii cu șepci de uniformă se adunaseră în spatele lungii ferestre de observație, sporovăind în germană. Unii purtau haine de schi. Taylor privea plictisit pe lângă ei, ținând un pahar în mâna înmănușată. Un băiat se întoarse și se uită la el, apoi roși și le spuse ceva în șoaptă colegilor săi. Tăcură cu toții.

Aruncă o privire la ceas descriind un arc larg cu brațul, în parte ca să-și elibereze mâneca paltonului și în parte pentru că acesta era stilul lui: un militar, își dorea să spui, regiment bun, club bun, mutat de colo colo după toanele războiului.

Patru fără zece. Avionul avea o oră întârziere. În curând aveau să fie siliți să anunțe motivul la difuzoare. Se întrebă ce aveau să spună: întârziere din cauza ceții, poate; decolare întârziată. Probabil că nici nu știau – și cu siguranță n-ar fi recunoscut – că aeronava se afla pe o traiectorie deviată cu două sute de mile, la sud de Rostock. Își goli paharul și se întoarse să se descotoarsească de el. Trebuia să admită că unele băuturi străine, consumate în locul de proveniență, nu erau deloc rele. Pe teren, cu două ore de pierdut și minus zece grade de partea cealaltă a ferestrei, puteai s-o duci mult mai rău decât bând niște Steinhäger. Intenționa să-i îndemne să comande licoarea respectivă la clubul Alias când se întorcea. Avea să provoace ditamai agitația.

Difuzorul zumzăia; dintr-odată urlă cacofonic, apoi tăcu și o luă de la capăt pe tonalitatea corectă. Copiii se holbau curioși la el. Întâi anunțul în finlandeză, după aceea în suedeză, acum în engleză. Compania Northern Air Services regreta întârzierea zborului charter doi-nouă-zero de la Düsseldorf. Nici o aluzie cu privire la ora aterizării, nici o aluzie cu privire la motivul întârzierii. Probabil că nu știau nici ei.

Taylor însă știa. Se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi dus agale la tânăra drăguță din cabina cu pereți de sticlă și i-ar fi zis: „Doi-nouă-zero mai întârzie un pic, draga mea, a fost deviat de la curs de vântul puternic de deasupra Balticii fix în direcția Hadesului“. Fata nu l-ar fi crezut, bineînțeles, l-ar fi luat drept un excentric.

Ulterior și-ar fi reconsiderat poziția. Și-ar fi dat seama că era un tip neobișnuit, un tip special.

Se întuneca deja. Acum, pământul era mai deschis la culoare decât cerul; pistele curățate ieșeau în evidență din zăpadă ca niște filoane, pătate cu strălucirea chihlimbarie a luminilor de marcaj. În hangarele din apropiere, tuburile fluorescente confereau o paloare obosită oamenilor și avioanelor; sub el, scena din prim-plan învie pentru un moment, cât fu luminată de un fascicul dinspre turnul de control. Un camion de pompieri plecase din fața atelierelor din stânga și se alăturase celor trei ambulanțe deja parcate lângă pista din mijloc. Își aprinseră simultan girofarurile albastre și, aliniate, se puseră pe așteptat emițând lumini de avertizare. Copiii arătau înspre ele vorbind surescitați.

Vocea fetei se auzi iarăși din difuzoare, nu trecuseră mai mult de câteva minute de la ultimul anunț. Din nou, copiii tăcură și ascultară atent. Sosirea zborului doi-nouă-zero se amâna cu încă cel puțin o oră. Mai multe informații urmau să fie oferite atunci când aveau să fie disponibile. În glasul fetei era ceva, la jumătatea drumului dintre surprindere și anxietate, ce păru să li se transmită celor șase oameni așezați în capătul opus al sălii de așteptare. O bătrână îi spuse ceva soțului ei, se ridică, își luă poșeta și se alătură grupului de copii. O vreme privi cu ochii mijiiți în lumina slabă a amurgului. Negăsind nici o alinare acolo, se întoarse spre Taylor și-i spuse în engleză:

- Ce s-a întâmplat cu avionul de la Düsseldorf?

Vocea ei avea tonul gutural, indignat specific olandezilor.

Taylor clătină din cap.

- Probabil că zăpada e de vină, îi răspunse.

Era un tip energic, lucru firesc având în vedere alura lui militărească.

Împinse ușa batantă și coborî în sala de la parter. Lângă intrarea principală recunoscu fanionul galben al companiei Northern Air Services. Fata de la ghișeu era foarte drăguță.

- Care-i treaba cu zborul de la Düsseldorf?

Stilul lui emana încredere; le impresiona pe toate fetițele prietenilor săi. Ea zâmbi și dădu din umeri.

- Presupun că e din cauza zăpezii. Toamna avem adeseori întâzieri.

- De ce nu-l întrebi pe șeful dumitale? sugeră el arătând din cap spre telefonul din fața ei.

- O să anunțe în difuzoare de îndată ce știu ceva.

- Cine-i la butoane?

- Poftim?

- Cine-i șeful, comandantul?

- Domnul căpitan Lansen.

- E ceva de capul lui?

Fata era șocată.

- Domnul căpitan Lansen este un pilot foarte experimentat.

Taylor o măsură cu privirea și rânji:

- Oricum, e un pilot foarte *norocos*, draga mea.

Se spunea că bătrânul Taylor știa o mulțime de chestii. O spuneau la Alias, în serile de vineri.

Lansen. Era ciudat să audă un nume rostit așa, direct. În echipa lor pur și simplu n-o făceau niciodată. Preferau perifrazele, numele de cod, orice în afară de original: Archie boy, amicul nostru zburător, prietenul din nord, flăcăul care face poze; foloseau chiar și adunătura întortocheată de cifre și litere prin care era cunoscut pe hârtie; dar niciodată, în nici o împrejurare, numele adevărat.

Lansen. Leclerc îi arătase o poză făcută la Londra: un tip de vreo treizeci și cinci de ani cu aer băiețesc, blond și chipeș. Ar fi pus rămășag că fetele precum cea din fața lui se dădeau în vânt după el; asta erau toate, în definitiv, carne de tun pentru piloți. Nimeni altcineva nu putea să se bage. Taylor își plimbă rapid mâna dreaptă peste buzunarul paltonului doar ca să se asigure că plicul era încă acolo. Nu mai avusese niciodată atâția bani asupra lui. Cinci mii de dolari pentru un singur zbor; o mie șapte sute de lire, fără taxe, să te rătăcești deasupra Balticii. Trebuie spus totuși că Lansen nu făcea asta în fiecare zi. Era un caz special, Leclerc o subliniase. Se întrebă ce-ar fi făcut fata dacă s-ar fi aplecat peste teighea și i-ar fi spus cine era; dacă i-ar fi arătat banii din plic. Nu avusese niciodată o iubită ca asta, o fetișcană frumoasă și înaltă.

Urcă iarăși la etaj și se duse la bar. Barmanul ajunsese să-l recunoască. Taylor arată spre o sticlă de Steinhäger de pe raftul din mijloc și spuse:

- Mai dă-mi o porție din asta, dacă nu te superi. Exact, sticla din spatele dumitale; una dintre otrăvurile voastre de-aici.

- E nemțească, îi replică barmanul.

Deschise portofelul și scoase o bancnotă. În compartimentul transparent era fotografia unei fete de vreo nouă ani, cu ochelari, ținând în brațe o păpușă.

- Fiica mea, îi explică barmanului, iar acesta îi adresă un zâmbet apos.

Vocea lui cunoștea variații mari, ducând cu gândul la un comis-voiajor. Tărăgănarea era mai pronunțată când discuta cu oameni din aceeași clasă socială, când voia să sublinieze o distincție în realitate inexistentă; sau în situații ca aceea de acum, când era nervos.

Trebuia s-o recunoască: era speriat. Trecerea de la curieratul de rutină la misiunile operative era foarte bizară pentru unul cu experiența și vârsta lui. Asta era o slujbă pentru porcii de la Circ, nu pentru echipa lui. Era cu totul altă mâncare de pește față de activitățile previzibile cu care era obișnuit; să fie trimis de unul singur unde și-a înțărcat dracul copiii? Nu putea să priceapă cum le venise ideea să amplaseze un aeroport într-un asemenea loc. În general îi plăceau călătoriile în străinătate: o vizită la Hamburg, la amicul Jimmy Gorton, de pildă, sau o noapte prin barurile din Madrid. Îi făcea bine să mai scape de Joanie din când în când. De vreo două ori o ștersese englezește pur și simplu. Dar chiar și asta fusese o bagatelă în comparație cu misiunea actuală: zbor la clasa întâi și bagajele pe locul de alături, legitimație NATO în buzunar; o slujbă ca asta îți oferea un statut aproape la fel de înalt ca acela al băieților din diplomație. Însă acum era altceva, și nu-i plăcea deloc.

Leclerc zisese că era o chestie importantă, iar Taylor n-avea nici un motiv să nu-l creadă. Îi făcuseră rost de un pașaport pe alt nume. Malherbe. Pronunțat Mallaby, îi spusese. Dumnezeu știe de ce-l aleseseră. Taylor nu era în stare nici măcar să-l scrie corect; umpluse de mângălituri și ștersături rubrica din registrul hotelului când se înscrisese de dimineață. Plata era fantastică, desigur: cincisprezece lire pe zi pentru cheltuieli operative, fără facturi pentru decontare. Auzise că la Circ dădeau șaptesprezece. Ar fi putut să pună deoparte o sumă frumușică, să-i cumpere ceva lui Joanie. Probabil că ea ar fi preferat banii.

Îi spusese, bineînțeles; n-ar fi trebuit, dar Leclerc n-o cunoștea pe Joanie. Aprinse o țigară, trase din ea și o ascunse în palmă ca o santinelă care fumează în

post. Cum naiba ar fi putut s-o întindă în Scandinavia fără să-i spună nimic nevastei?

Se întreba ce făceau copiii ăia, lipiți de geam de atâtea ore. Era uimitor cum se descurcau într-o limbă străină. Se uită iar la ceas, abia observând ora, și atinse plicul din buzunar. N-ar fi fost o idee bună să mai bea ceva; trebuia să-și păstreze mintea limpede. Încercă să ghi-cească ce făcea Joanie în acel moment. Probabil că se relaxa cu un gin. Mare păcat că trebuia să muncească toată ziua.

Dintr-odată, își dădu seama că se făcuse liniște. Barmanul încremenise, ascultând atent. Bătrânii de la masă ascultau și ei, cu fețele lor năuce întoarse spre fereastra de observație. Apoi îl auzi, tot mai clar, era sunetul unui avion, încă departe, dar apropiindu-se de aerodrom. Porni în grabă spre fereastră, era la jumătatea drumului când difuzorul începu să emită; după primele cuvinte în germană, copiii, ca un stol de porumbei, se zburătăciră spre sala de așteptare. Grupul de la masă se ridicase; femeile își căutau mănușile, bărbații își luau paltoanele și servietele. Într-un târziu se auzi și versiunea în engleză. Lansen se pregătea de aterizare.

Taylor scrută noaptea. Nu se zărea nici urmă de avion. Aștepta, simțind cum îi creștea anxietatea. „E ca sfârșitul lumii“, se gândi, „sfârșitul blestematei de lumi.“ Dacă Lansen se prăbușea? Dacă erau găsite aparatele de fotografiat? Și-ar fi dorit din tot sufletul ca altcineva să se ocupe de asta. Woodford, de ce nu preluase Woodford misiunea, sau de ce nu-l trimisese pe puștiul ăla deștept, cu facultate, Avery? Vântul se întetise; putea să jure că era mult mai puternic; își dădea seama din felul în care învolbura zăpada, aruncând-o peste pistă; din felul în care distorsiona lumina lămpilor de balizaj; din felul în care forma coloane albe la orizont,

după care le distrugea cu furie, ca pe o creație detestată. O rafală lovi busc geamurile din fața lui, făcându-l să se tragă înapoi, urmată de zurutul cristalelor de gheață și geamătul ramei de lemn. Se uită iar la ceas; îi intrase în obicei. Să cunoască precis ora părea să fie de ajutor.

Lansen n-avea cum să reușească în condițiile astea, nici vorbă.

Inima îi îngheță. Încet la început, apoi într-un crescendo până la un urlat tânguitor, auzi claxoanele, toate cele patru, văitându-se pe aerodromul acela de la capătul lumii ca niște animale înfometate. „Incendiu... fără îndoială, avionul a luat foc. A luat foc și-o să încerce să aterizeze...” Se răsuca panicat, căutând pe cineva care ar fi putut să-l lămurească.

Barmanul stătea lângă el, lustruind un pahar în timp ce se uita pe fereastră.

- Ce s-a întâmplat? strigă Taylor. De ce urlă sirenele?

- Întotdeauna dau drumul la sirene când e vreme proastă. Așa e legea.

- De ce îl lasă să aterizeze? insistă Taylor. De ce nu-l redirecționează spre sud? Locul ăsta e prea mic; de ce nu-l trimit la un aeroport în toată puterea cuvântului?

Barmanul clătină din cap netulburat.

- Nu-i așa de rău, zise arătând în jur. Pe deasupra, e foarte târziu. Poate că nu mai are combustibil.

Văzură avionul coborând spre aerodrom cu lumini-le alternând deasupra lămpilor de balizaj; reflectoarele scanau pista. Peste câteva clipe atinse pământul în siguranță, și putură auzi cu toții mugetul admisiei când începu să ruleze pe sol înspre terminal.

Barul se golise. Rămăsese singur. Taylor comandă o băutură. Știa ce avea de făcut: „Stai țeapăn la bar“, îi zisese Leclerc, „Lansen o să te caute acolo. O să dureze

puțin, trebuie să-și pună în ordine documentele de zbor, să scoată filmele din aparate." Îi auzi pe copii cântând la parter, dirijați de o femeie. De ce naiba trebuia să fie înconjurat de femei și copii? Făcea o treabă cum nu se poate mai bărbătească, nu-i așa, cu cinci mii de dolari în buzunar și un pașaport fals!

- Azi nu mai sunt zboruri, spuse barmanul. S-au interzis toate.

Taylor încuviință din cap.

- Știu. E oribil afară, absolut oribil.

Barmanul strângea sticlele de pe teighea.

- N-a fost nici un pericol, zise el consolator. Căpitanul Lansen e un pilot foarte bun.

Ezită, neștiind dacă să pună în dulap și sticla de Steinhäger.

- Sigur că n-a fost nici un pericol, se răsti Taylor. Cine a zis ceva despre vreun pericol?

- Încă un pahar? îl întrebă barmanul.

- Nu, dar bea dumneata unul. Haide, te rog.

Barmanul își umplu un pahar fără tragere de inimă și puse sticla în dulap.

- Totuși, cum reușesc? întrebă Taylor pe un ton conciliant, vrând parcă să îndrepte lucrurile. Nu pot să vadă nimic pe o vreme ca asta. Cu un zâmbet cunoscător, adăugă: Stai acolo, în nasul avionului, și la fel de bine ai putea să ții ochii închiși, că tot nu te ajută cu nimic. Am văzut, adăugă, aducându-și mâinile în față și strângându-le ușor ca și când ar fi ținut niște manete. Vorbesc în cunoștință de cauză... și băieții ăștia sunt primii care o pătesc dacă ceva merge totuși prost. Să fie la ei, acolo, zise clătănând din cap. Merită fiecare bănuț pe care-l câștigă. Mai ales într-un zmeu de mărimea aia. Chestiile alea sunt ținute laolaltă cu sfori; cu sfori, serios!

Barmanul încuviință distant, își termină băutura, spală paharul gol, îl șterse și-l puse pe raftul de sub tejghea. Își descheie uniforma albă.

Taylor nu făcu nici o mișcare.

- Ei bine, spuse barmanul cu un zâmbet lipsit de veselie, de acum trebuie s-o luăm spre casă.

- Cum adică „s-o luăm“? întrebă Taylor deschizând larg ochii și dându-și capul pe spate. Ce vrei să spui?

Acum era în stare să înfrunte pe oricine; Lansen aterizase.

- Trebuie să închid barul.

- Ca să te duci acasă, am priceput. Haide, mai dă-mi ceva de băut. Dumneata poți să te duci acasă dacă vrei. Din întâmplare, eu stau la Londra. Tonul lui era pe jumătate glumeț, pe jumătate iritat, tot mai puternic. Și, cum companiile voastre de aviație sunt incapabile să mă transporte la Londra sau în orice alt loc până mâine-dimineață, e cam aiurea din partea dumitale să-mi spui să mă duc acolo, nu-i așa, bătrâne? Încă zâmbea, dar era zâmbetul scurt, mânios, al unui tip agitat care-și pierde răbdarea. Și data viitoare când accepți o băutură de la mine, amice, ai putea să ai atâta politețe cât...

Ușa se deschise și Lansen intră.

Nu așa ar fi trebuit să se întâmple; nu așa sunaseră instrucțiunile. „Stai la bar“, îi zisese Leclerc, „așază-te la masa din colț, comandă-ți ceva de băut, pune-ți paltonul și pălăria pe celălalt scaun ca și când ai aștepta pe cineva. Lansen bea întotdeauna o bere după ce aterizează. Îi place sala de așteptare pentru public, e stilul lui. O să fie oameni care se foiesc prin jur“, spusese Leclerc. „Spațiul e cam strâmt, dar întotdeauna e agitație în aeroporturile astea. O să se uite după un loc - fără să se ascundă -, apoi o să vină spre tine și-o să te întrebe dacă

scaunul e ocupat. Îi spui că-l păstrezi pentru un prieten, dar respectivul n-a apărut; Lansen o să te întrebe dacă se poate așeza acolo. O să-și comande o bere, după care o să zică: «Prieten sau prietenă?» Tu o să-i răspunzi că e o întrebare delicată, amândoi o să râdeți și-o să intrați în vorbă. Întreabă-l două lucruri: altitudinea și viteza aeronautică. Direcția de Cercetare trebuie să cunoască altitudinea și viteza aeronautică. Lasă banii în buzunar. El o să-ți ia paltonul, o să-l atârne pe al lui alături și-o să se servească în liniște, pe nebăgate de seamă, luând plicul și strecurând filmul în buzunarul paltonului tău. Vă terminați băuturile, vă strângeți mâinile și gata. Dimineață ieși avionul spre casă. " În gura lui Leclerc totul părea atât de simplu!

Lansen străbătea sala goală în direcția lor, o siluetă înaltă, athletică, purtând un impermeabil albastru și o caschetă. Îi aruncă o privire fugară lui Taylor, apoi i se adresă peste umărul lui barmanului:

- Jens, dă-mi o bere. Întorcându-se spre Taylor, îl întreabă: Dumneata ce bei?

Taylor zâmbi subțire.

- O chestie de-a voastră, de-aici.

- Dă-i orice vrea. Dublu.

Barmanul se grăbi să-și încheie la loc uniforma, deschise dulapul și turnă o porție generoasă de Steinhäger, după care îi dădu lui Lansen o bere din frigider.

- Vii din partea lui Leclerc? se interesă Lansen fără să-i pese că l-ar fi putut auzi cineva.

- Da. Adăugă împăciuitor, mult prea târziu: Leclerc and Company, Londra.

Lansen își luă berea și se duse cu ea la cea mai apropiată masă. Mâna îi tremura. Se așezară.

- Atunci spune-mi, îi zise cu înverșunare, ce imbecil nenorocit mi-a dat instrucțiunile astea?